

Aan de gemeenteraad

Datum : 24 juni 2025
Zaaknummer : 4633180
Contactpersoon : D. Vreman
Telefoonnummer : 026 3772507

Onderwerp: Voorbereiding op verkiezingen Tweede Kamer 2025 en gemeenteraad Arnhem 2026

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van ons besluit om de uitslag van de verkiezingen voor zowel de Tweede Kamer op 29 oktober 2025 als de gemeenteraad van Arnhem op 18 maart 2026 vast te stellen door centrale stemopneming. Dit hebben wij besloten op basis van de ervaringen met centrale stemopneming bij de verkiezingen in 2023 en 2024.

In deze brief gaan wij ook in op de organisatie van de komende twee verkiezingen.

Inleiding

We stonden op het punt om te beginnen met de voorbereiding van de gemeenteraadsverkiezingen. De val van het kabinet begin juni heeft dit in een stroomversnelling gebracht. We zijn direct van start gegaan met de organisatie van de Tweede Kamerverkiezing en, waar dat efficiënter is door werkzaamheden te combineren, met de gemeenteraadsverkiezing.

Organisatie van een verkiezing

Het organiseren van verkiezingen is iedere keer een grote operatie. Er worden verspreid door de stad circa 80 stembureaus ingericht, kiesgerechtigden worden geïnformeerd en stembureauleden geworven en getraind. Na de dag van de stemming moeten de duizenden stembiljetten geteld en verwerkt worden.

Realiseren van voldoende geschikte stemlocaties

We benaderen eerst locaties welke in het verleden al als stemlocatie zijn ingezet, om te inventariseren of zij opnieuw beschikbaar zijn. Indien nodig worden nieuwe of vervangende locaties gezocht, met aandacht voor spreiding, bereikbaarheid en toegankelijkheid. Waar nodig en mogelijk nemen we aanvullende maatregelen om stembureaus toegankelijk te maken.

Werven stembureauleden

Een goed verloop van de verkiezingen is alleen mogelijk dankzij de inzet van honderden vrijwilligers. We roepen iedereen die hier aan bij wil dragen op om zich bij ons te melden. We streven naar een diverse samenstelling van stembureauleden, met leden met verschillende achtergronden en leeftijden zodat de stembureaus een afspiegeling vormen van de stad.

De gemeente Arnhem kent een ruim bestand aan stembureauleden. We vragen leden uit het huidige bestand of zij opnieuw beschikbaar zijn. Daarnaast blijven we continu werven voor nieuwe leden. Sinds de val van het kabinet begin juni, hebben zich al tientallen nieuwe stembureauleden gemeld. Op onze gemeentelijke website bieden wij doorlopend informatie over verkiezingen en is er een link waarmee geïnteresseerden zich kunnen aanmelden als stembureau lid.

Communicatie naar stemgerechtigden

We hebben een vast communicatieplan met betrekking tot de verkiezingen. Dit wordt ook ingezet tijdens de aankomende Tweede Kamerverkiezing en de gemeenteraadsverkiezing. Alle stemgerechtigden in de gemeente Arnhem krijgen alle informatie die zij nodig hebben. De informatie wordt op diverse toegankelijke wijzen aan de stemgerechtigden beschikbaar gesteld.

Stemopneming: het tellen van de stemmen

Sinds januari 2023 is er met de wet Nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen (NPVV) voor gemeenten een wettelijke basis om te kiezen voor centrale stemopneming voor het vaststellen van de verkiezingsuitslagen.

Centrale stemopneming: Op de avond van de stemming tellen de stembureaus alleen de stemmen per lijst. Het gemeentelijk stembureau (GSB) telt de volgende dag de stemmen per lijst en per kandidaat.

Decentrale stemopneming: Op de avond van de stemming telt het stembureau de stemmen per lijst én per kandidaat. Het GSB controleert de volgende dag de processen-verbaal van de stembureaus. Bij (vermoedelijke) fouten worden de stemmen van dat stembureau geheel of gedeeltelijk opnieuw geteld.

Bij de laatste verkiezingen in 2023 (Tweede Kamer) en 2024 (Europees Parlement) hebben we in Arnhem gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de wet NPVV biedt, en hebben we gekozen voor een centrale stemopneming. Onze ervaringen hiermee zijn positief. Daarom hebben we besloten om voor de komende verkiezingen opnieuw de verkiezingsuitslagen vast te stellen door middel van centrale stemopneming. Voor zowel de Tweede Kamerverkiezing in oktober dit jaar, als de gemeenteraadsverkiezing in maart volgend jaar.

Centrale stemopneming

Op de verkiezingsdag worden in de stembureaus de stembiljetten op lijstniveau geteld. Deze worden vervolgens in een afgesloten, verzegelde box opgeborgen. Daarna vervoert een verhuisbedrijf deze boxen naar het Stadhuis, waar ze in een afgesloten ruimte worden opgeslagen.

De stemopneming vindt de volgende dag plaats in het Stadhuis. We richten hier telstraten in waar alle stemmen die in de stembureaus zijn uitgebracht, volgens een vaste procedure worden geteld op lijst- en kandidaatniveau. Elke telstraat heeft een vast team met tellers en een telleider. De processen verbaal worden in duo's opgemaakt. Leden van het Gemeentelijk Stembureau ondersteunen de teams waar nodig.

Ervaringen met de stemopneming

Het grootste voordeel van een centrale stemopneming is de mate waarin grip gehouden kan worden op het proces, de inzet en de middelen. Op basis van het aantal kiesgerechtigden en een verwacht opkomstpercentage kunnen we vooraf berekenen wat er nodig is aan vrijwilligers en faciliteiten. Dat is anders dan bij een decentrale stemopneming omdat dan alleen de stembureaus opnieuw worden geteld waar mogelijk fouten zijn gemaakt. Dit is moeilijk te voorspellen. Het proces van de centrale stemopneming daarentegen kan vooraf goed voorbereid en gepland worden. Dit geeft duidelijkheid aan zowel vrijwilligers als organisatie. Er is meer overzicht in het telproces, waardoor eventuele fouten sneller worden opgespoord en eenvoudiger te herstellen zijn. Dit zorgt voor een minder zware belasting van vrijwilligers.

Consequenties

Ongeplande verkiezingen brengen extra werkzaamheden en kosten met zich mee. Een deel van die werkzaamheden kunnen gelijktijdig voor zowel de Tweede Kamerverkiezing als de gemeenteraadsverkiezing in gang gezet worden. Zo gaan we efficiënt om met tijd en kosten. Denk bijvoorbeeld aan het inkopen van verkiezingsborden en het werven van stembureauleden. Voor sommige processen wordt er juist voor gekozen om het niet samen te voegen om zo de kwaliteit van het proces te kunnen bewaken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan alle afspraken en processen rondom stempassen en stembiljetten.

Binnen de begroting van de gemeente Arnhem is jaarlijks een vast budget opgenomen voor de organisatie van (geplande) verkiezingen. Dit budget is gebaseerd op de kosten voor voorgaande verkiezingen. In 2025 is voor een verkiezing in de gemeentelijke begroting een bedrag van 450.000 euro opgenomen. Het genoemde budget is exclusief loonkosten van onze eigen medewerkers.

Datum : 24 juni 2025
Zaaknummer : 4633180
Pagina : 4

Met de invoer van de wet NPVV is voor alle gemeenten een extra bedrag in het gemeentefonds opgenomen. Dit bedrag is voor alle gemeenten gelijk, ongeacht of wordt gekozen voor centrale of decentrale stemopneming en aantal verkiezingen per jaar. De gemeente ontvangt voor het jaar 2025 € 30.426,- en voor 2026 € 29.108,- van het Rijk. Deze bedragen maken onderdeel uit van het jaarlijkse totale verkiezingsbudget in 2025 en 2026 van € 450.000.

Communicatie

Het besluit om de uitslagen van de verkiezingen voor de Tweede Kamer in oktober 2025 en de gemeenteraad van Arnhem in maart 2026 vast te stellen door centrale stemopneming wordt gepubliceerd op www.overheid.nl.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch